

AINEVALDKOND „KUNSTIAINED“

1.1. Kunstipädevus

Põhikoolis on kunstivaldkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks kujundada õpilastes eakohane kunstipädevus: suutlikkus mõista kunstide mitmekesisust, arutleda kunsti ja muusika teemadel; väärtustada lähiümbruse, Eesti ja maailma kultuuripärandit; näha eri ajastute ja nüüdisaja kultuuri suhet; kasutada kunsti ja muusika väljendusvahendeid isiklikuks ja kollektiivseks loominguks tegevuseks, väärtustada enda ja kaaslaste loomingut. Kunstivaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab enda loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb eakohaste kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle, oskab kujundada oma arvamust ning väljendada kunsti abil emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb nii individuaal- kui ka koostööprojektides ning peab tähtsaks lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib erinevaid kultuurinähtusi;
- 5) väärtustab ja hoiab Eesti ning siin elavate rahvusvähemuste kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, seostab kunsti ja kultuuri ning teaduse ja tehnoloogia arengut nii minevikus kui ka tänapäeval;
- 6) omab ülevaadet kunstivaldkonnaga seonduvatest elukutsest, ametitest ja edasiõppimise võimalustest.

1.2. Ainevaldkonna õppeained

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika. Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–9. klassini. Tallinna Toomkoolis õpetatakse I kooliastmes lõimitult kunsti - ja tööõpetust.

Kunstiainete nädalatundide jaotumine kooliastmeti vastavalt riiklikule õppekavale ja Tallinna Toomkooli õppekavale:

	1.	2.	3.	I ka	4.	5.	6.	II ka	7.	8.	9.	III ka
muusika	2	2	2	6	2	2	2	4(2)	1	1	1	3
kunst	2	1	1,5	4,5	1	1	1	3	1	1	1	3

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstide valdkonna aineid põhikoolis ühendab tähelepanu loovuse ja eneseväljendusoskuse arendamisele ning tervikliku maailmapildi kujundamisele. Kunstide kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas. Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Arendatakse mõtlemise paindlikkust ning avatust kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetab toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas. Praktiline kunstidega tegelemine arendab õpilase tundemaailma, intuiivset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist teistes õppeainetes, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiivse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab läheneda loovalt probleemidele ning väärtustada erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele. Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (analüüs);
- 2) erinevate kunstide seostamine (süntees);

- 3) ainealane (verbaalne) keel;
- 4) loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
- 5) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 6) oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- 7) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

Õppesisu käsitlemisel teeb aineõpetaja valiku, arvestades, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainepädevused on saavutatavad.

1.4. Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Kunstivaldkond võimaldab kujundada kõiki üldpädevusi igapäevases õppetöös nii teooria kui ka praktiliste tegevuste kaudu. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushoiakute ja -hinnangute – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega sobiliku õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist. Üldpädevuste kujundamisel on oluline kooli ning kodu koostöö.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeainetes rõhutatakse kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitletavate teemade, analüüsitavaate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ja muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist kõikidesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused, ühismuuseumiseerimine, ühistes kunstiprojektides ning valdkondlikes ja valdkondadeülestes õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning aitavad väärtustada üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes 3 keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuse arendamine aitavad tundma õppida oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kaudu, mis võimaldavad õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes olukordades. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms rääkimine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat. Tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referatiivsete ning loovtööde koostamine eeldab oskust mõista teabetekste ning suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik jms). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides

tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise. **Ettevõtlikkuspädevus.** Vajalike oskuste kujunemist toetavad kunstiainetes individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ning probleemipõhised ülesanded ja õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaeluga. Kunstiainetes väärtustatakse uuenduslikke ning loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tööde lõpetamise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiterminoloogias kasutatakse matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ja mõisteid. Loomeülesandeid täites õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid ning innovaatilisi lahendusi, mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika ning kunsti arengus.

Digipädevus. Kunstiaineid õppides kasutatakse digivahendeid teabe otsimiseks, kogumiseks, töötlemiseks ja esitamiseks. Kogutud teavet rakendatakse loovtöodes eesmärgipäraselt. Õpitakse loominguga tegelemiseks valida ainespetsiifiliselt vajalikke digivahendeid. Õppides ning digitaalset sisu luues ja säilitades kasutatakse erinevaid audiovisuaalseid ning muid multimeediumi vahendeid ja rakendusi. Ollakse teadlik autoriõiguste järgimise kohustusest digikeskkonnas. Suurendatakse teadlikkust digivahendite rakendamisega kaasneva võivatest terviseriskidest ja internetis loomingu jagamise turvalisusest.

1.5. Kunstiainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne. Kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti aineseks on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm erinevates avaldumisvormides. Teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondadeüleseks lõiminguks on palju võimalusi. Eri kultuuridega tutvutakse paljudes teiste valdkondade õppeainetes (keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus) ning kujundatakse seeläbi väärtushoiakuid ja teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust. Kunstiainetes keskendutakse võrreldes teiste õppeainetega kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana. Mitmes ainevaldkonnas – keeltes ja kirjanduses, matemaatikas, tehnoloogias, kehalises kasvatuses – kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, mõõdud, nurgad, geomeetrilised kujundid, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jms). Kunstivaldkonna õppeainetes toetatakse teistes õppeainetes omandatud teadmiste, samas süvendatakse ja visualiseeritakse neid teadmisi. Praktiliste tegevuste kaudu kujundatakse arusaama, et teadmised ja pädevused on omavahel seotud ja igapäevaelus rakendatavad. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid võimaldavad lõimida kunstiaineid teiste ainevaldkondadega ja kujundada pädevusi.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümboolid ja meetodid), samuti matemaatiliste sümboolite, kujundite ning mõistete tundmist.

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalained. Vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia. Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad).

Kehaline kasvatus. Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Kunstiaineid on võimalik seostada kõigi läbivate teemadega. Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainete eesmärgiseade puhul, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel lähtutakse kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Kunst ja muusika võimaldavad õpilastel teadvustada oma võimeid ja huvisid, omandada nii ainealaseid kui ka üldisemaid mõtlemis- ning tegutsemisstrateegiaid. Tutvutakse kunstide mitmekülgsete väljunditega igapäevaelus, kunstidega seotud ametite ja elukutsetega, võimaldatakse vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt külastades loomeettevõtteid. Õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud erialasid ja edasiõppimise võimalusi.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Teabekeskkond. Need teemad hõlmavad mitmekülgseid oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ning heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse probleemidega. Teadvustatakse ümbritsevat loodus- või tehiskeskkonda loomingu allikana ja õpitakse keskkonda säästma. Väärtustatakse pärandkultuuri ning rahvuskultuuri jätkusuutlikku arengut. Osatakse näha võimalusi taaskasutuseks, analüüsitakse tehiskeskkonna objekte ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Kunstiainetes kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist.

Tervis ja ohutus. Kunstiainetes teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutatavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseeruvast maailmas. Kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja kunstiüritustel.

1.7. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingu teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab õpilastele piisavalt aega puhata ja huvialadega tegelda;
- 3) võimaldatakse õpilasel õppida individuaalselt ning koos teistega, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste erinevaid õpistiile, et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õpilaste huvisid ning suurendavad õpimotivatsiooni, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust ja konkreetse klassi võimekust;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) kasutatakse mitmekesisist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti/ multimeediaklass, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel kontsertidel, teatrites, muuseumides, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, näitustel, raamatukogudes jne;
- 7) kasutatakse mitmekesisist ja tänapäevast õppemetoodikat;
- 8) seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist;
- 9) leitakse tunnivälise loomingulise tegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, näituste kavandamine, töötoad jms).

1.8. Hindamise alused

Kunstivaldkonna ainete õpetamisel ja pädevuste hindamisel lähtutakse iga õpilase võimete kohasest arengust ja õpitulemuste saavutusest. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatud, põhikooli riiklikus õppekavas esitatud õpitulemused. Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erinev hindamise korraldus määratakse ja täpsustatakse kooli õppekavas. Kunstivaldkonna õppeainetes on hindamise eesmärk toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi isikupäraste ideede ja loovate lahenduste leidmisel ning suunata neid sihikindlalt õppima; suunata õpilaste enesehinnangu kujunemist, tekitada neis muusika-, kunsti- ja kultuurihuvi ning luua alus elukestvatele muusika- ja kunstiharrastusele; suunata ja toetada õpilasi haridustee valikul kunstide valdkonnas. Hindamine annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta ning on lähtekohaks järgneva õppe kavandamisel. Hindamisel lähtutakse ainevaldkonnas taotletavatest pädevustest, mille keskmes on:

- 1) õpilaste muusikaliste ja kunstialaste võimete areng;
- 2) teadmiste ja oskuste rakendamine muusitseerimisel ja kunstiloomingus;
- 3) isikupärane lähenemine loovülesannete lahendamisel.

Hindamisel väärtustakse õpilaste teoreetilisi teadmisi, püüdlikkust ja osalemist õppeprotsessis ning pingutust tulemuste elluviimisel. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära. Õpitulemuste hindamise vormid peavad olema mitmekesised, õpilaste arengut motiveerivad ja vastavuses nende õpitulemustega. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega ning sõnaliste hinnangute abil. Numbrilisele hindamisele lisandub suuline tagasiside. Nii sõnaliste hinnangute kui ka numbrilise hindamise puhul peavad õpilased teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Õpetajapoolsed suulised sõnalised hinnangud ning numbrilised hinded peavad motiveerima õpilaste arengut kunstivaldkonnas. Hindamisel kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist, lähtudes püstitatud õppeülesandest ning kehtiva õppekava sisust ja eesmärkidest. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õige kirjavead. Kunsti õpetamisel juhendatakse õpilaste hindamisel kooliastmeti alljärgnevast. I kooliastmes hinnatakse:

- 1) oskust kasutada kunstimõisteid ning teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) oskust kasutada loovtöodes erinevaid töövõtteid ja tehnikaid, käsitsedes materjale otstarbekalt ja töövahendeid ohutult;
- 3) loovat, isikupärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- või rühmatöös;
- 4) oskust väärtustada ja analüüsida enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle.

II kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi ja oskust arutleda visuaalse kunstiinfoga seonduvate nähtuste üle, kasutades kunstimõisteid, teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) osalemist loovas tööprotsessis, kasutades eneseväljenduseks erinevaid kunstitehnikaid ja -materjale;
- 3) oskust kavandada ning kujutada nii vaatluse kui ka ideede põhjal;
- 4) loovat, sihipärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- ja rühmatöodes;
- 5) oskust väärtustada ja analüüsida disainiobjekte, enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle ümbritsevas.

III kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi Eesti ja maailma kunstikultuurist;
- 2) oskust kasutada kunstimõisteid ja teadmisi ümbritseva visuaalkultuuri, maailma kultuuripärandi ning nüüdiskunsti teemadel arutledes;
- 3) teadliku kunstialase ja kriitilise mõtlemise arengut, mis väljendub mitmekesiste loovülesannete lahendamises iseseisvalt või rühmatööna, enda ja kaaslaste kunstitööde analüüsimises;
- 4) teadmisi, oskusi ja ideid kasutada erinevaid kunstitehnikaid, seostada ning esitada oma kunstiloomingut ka tehnoloogiavahendite abiga;
- 5) oskust lahendada disainiülesandeid eesmärgipäraselt, rakendada kahe- ja kolmemõõtmelist kavandamist ja maketeerimist.

Muusika õpetamisel hinnatakse õpilaste teadmiste ja oskuste rakendamist, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi ning õppe- ja kasvatusesmäärke muusikaliste osakuste lõikes alljärgnevalt:

- 1) laulmine – aktiivne osavõtt ühislaulmisest, õpitulemustes nimetatud ühislauluvara omandamine;
- 2) pillimäng – musitseerimine kaasmängudes rühmas ja/või üksikult;
- 3) omalooming – lihtsa kaasmängu, ostinato või liikumise loomine, ideede väljapakumine ning teostamine, loomingulisus;
- 4) muusika kuulamine ja muusikalugu, õppekäigud – muusika üle arutlemine, muusikateoste analüüsimine ning oma seisukohtade põhjendamine, osalemine kirjalikes ja suulistes aruteludes;
- 5) tunnist osavõtu aktiivsus – aktiivne osalemine tunni eri osades;
- 6) tunniväline muusikaline tegevus – osalemine koolikooris, orkestris, ansambelis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil (neid punkte arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel).

Hindamiskriteeriumid

Hindega „5“ ehk „väga hea“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral; hindega „4“ ehk „hea“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele; hindega „3“ ehk „rahuldav“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või

kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus; hindegaga „2“ ehk „puudulik“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus; hindegaga „1“ ehk „nõrk“ hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub; viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5“ hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4“ 75–89%, hindegaga „3“ 50–74%, hindegaga „2“ 20–49% ning hindegaga „1“ 0–19%.

I ja II kooliastmes ei panda kunstiainetes numbrilisi kokkuvõtvaid hindeid. Selle asemel kasutatakse „arvestatud“ ja „mittearvestatud“. III kooliastme pannakse kunstiainetes numbrilisi kokkuvõtvaid hindeid.

1.9. Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab kunstivaldkonna ainete õppe klassis, kus on selleks vajalikud tingimused ja vahendid.

Kunst:

- 1) individuaalseks ja rühmatöökaks vajalik pind;
- 2) 500luksise päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal ning vesi/kanalisatsioon;
- 3) reguleeritava kõrgusega molbertid või lauad koos joonistusalaustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika;
- 4) vajalikud töövahendid ja materjalid;
- 5) kunstiraamatud, ajakirjad ja teatmeteosed;
- 6) DATA-projektori, foto- ja videokaamerate, skanneri ja printeri kasutamise võimalus ning internetiühendus.

Muusika:

- 1) muusikalisteks tegevusteks, sh rühmatöökaks ja liikumiseks vajalik pind;
- 2) fono- ja videoteegi (CD, DVD, VHS), DATA-projektori kasutamise võimalus;
- 3) vajalikud vahendid: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, hifi-muusikakeskus, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDI salvestusprogramm;
- 4) Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid või kuuekeelsed väikekanded, akustilised kitarrid.

2. Ainekavad

2.1. Muusika

2.1.1. Muusika õppe- ja kasvatusesmärgid

Põhikooli muusikaõpetuses taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb laulupidude traditsiooni edasikandmise protsessis ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;

- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda;
- 8) teab Eesti ja paikkonna tuntumaid heliloojaid ja interpreete ning väärtustab kultuuritraditsioone;
- 9) mõistab, kuidas huvi valdkonna vastu, muusikalised võimed ja teadmised võimaldavad kujundada sellest hobi (harrastuse) või tulevad tulevikus kasuks ameti valikul.

2.1.2. Muusika õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilaste individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse abil. Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse harmoonilisi isiksusi, tasakaalustatakse ja toetatakse õpilaste emotsionaalset arengut, sh teiste õppeainete omandamisel. Muusikaõpetuse kaudu avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid. Muusika ainekava koostades on lähtunud järgmistest põhimõtetest:

- 1) teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- 2) rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- 3) julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- 4) teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- 5) rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- 6) lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi. Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas välja kujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele. Muusikaõpetuse koostisosad on musitseerimine (laulmine, pillimäng), muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.

Muusika kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) laulmine,
- 2) pillimäng,
- 3) muusikaline liikumine,
- 4) omalooming,
- 5) muusika kuulamine.

Õppeaine koostisosad ja osaoskused on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses ning neid kujundatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Musitseerides arendatakse isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust, emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni. Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ja kujundatakse isamaa-armastust. Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat noodikirja lugemise oskust koos musitseerimisega. Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikalist maitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Muusikaõpetuse

lahutamatuks osaks on kontserdielu korraldamine koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning nad saaksid ürituste korraldamise kogemuse.

2.1.3. Muusika õppe- ja kasvatusesmärgid kooliastmete kaupa

Muusika õppe- ja kasvatusesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- 2) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning vastavalt võimetele üheja/või kahehäälses kooris;
- 3) laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 4) laulab melodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 5) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- 6) rakendab pillimängu kaasmängudes;
- 7) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- 8) kirjeldab kuulatavat muusikat suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega;
- 9) väärtustab enese ja teiste loomingut;
- 10) mõistab laulupeo tähendust.

Muusika õppe- ja kasvatusesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kasutab muusika oskussõnu kuulatavate muusikapalade kirjeldamisel ning suunavate küsimuste abil oma arvamuse põhjendamisel; mõistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni Eesti ja teiste maade rahvamuusikas;
- 12) tunneb huvi oma kooli ja paikkonna muusikaelu ning -sündmuste vastu ja osaleb selles, mõistab laulupeo traditsiooni tähendust.

Muusika õppe- ja kasvatusesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt hääle omapärast;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;

- 4) mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- 5) oskab kuulata ennast ja kaaslasi ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides;
- 6) suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 7) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 8) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 9) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loominguideid;
- 10) väljendab kuulnud muusika kohta arvamust ning kasutab seisukohta põhjendades ja muusikapala nii suuliselt kui ka kirjalikult analüüsides muusikalist oskussõnavara;
- 11) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- 12) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 13) teab autoriõigusi ning nendega kaasnevaid õigusi ja kohustusi, huvitub muusikaalasest tegevusest ning väärtustab seda ja osaleb kohalikus kultuurielus;
- 14) omab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest, ametitest ja võimalustest muusikat õppida;
- 15) kasutab muusikalistes tegevustes infotehnoloogia vahendeid.

2.1.4. Õppesisu ja õpitulemused muusikaõpetuses klasside kaupa

1. klassi muusikaõpetus

1.klassi lõpetaja õpitulemused muusikaõpetuses

Laulmine

Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;

oskab kasutada Kiriku Laulu- ja Palveraamatut (KLPR).

Pillimäng

Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes.

Muusikaline liikumine

Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu.

Omalooming

Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

On tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus).

Muusikaline kirjaoskus

Mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes.

Mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides.

Õppekäigud

Kirjeldab kogatud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil.

Õppesisu ja -tegevus 1. klassi muusikaõpetuses

Laulmine

Lauldakse nii ühehäälselt *a cappella* kui ka saatega. Kujundatakse alus muusikatraditsioonide säilitamiseks ja edasikandmiseks, mille üks väljund on õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus.

Laulud Kiriku Laulu- ja Palveraamatust: „Mu süda, ärka üles“ (KLPR 398); „Ma olen väike karjane“ (KLPR 426); „Issand, leiba õnnista“ (KLPR 419); „Taevaisa perekonda“ (KLPR 434); „Et tulge, oh lapsed“ (KLPR 14).

Pillimäng

Pillimängus omandatakse rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna.

Muusikaline liikumine

Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu.

Omalooming

Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu.

Muusika kuulamine

Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu.

Muusikaline kirjaoskus

Muusikalise kirjaoskuse algtõed omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu ja neid rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes. Õpilaste esinemisostkust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jne).

Õppekäigud

Mitmekülgse muusika kuulamise kogemuse saavutamiseks ja kontserdikultuuri kujundamiseks ning silmaringi avardamiseks võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2. klassi muusikaõpetus

2. klassi lõpetaja õpitulemused muusikaõpetuses

Laulmine

Mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid).

Pillimäng

Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes.

Muusikaline liikumine

Tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu.

Omalooming

Kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid.

Muusika kuulamine ja muusikaajalugu

Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat; eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat.

Muusikaline kirjaoskus

Tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes.

Õppekäigud

Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil.

Õppesisu ja -tegevus 2. klassi muusikaõpetuses

Laulmine

Lauldakse nii ühehäälselt *a cappella* kui ka saatega. Kujundatakse alus muusikatraditsioonide säilitamiseks ja edasikandmiseks, mille üks väljund on õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus.

Laulud Kiriku Laulu- ja Palveraamatust: „Mu süda, ärka üles“ (KLPR 398); „Ma olen väike karjane“ (KLPR 426); „Issand, leiba õnnista“ (KLPR 419); „Taevasa perekonda“ (KLPR 434); „Et tulge, oh lapsed“ (KLPR 14); „Pühakoja tornis“ (KLPR 395); „Au, kiitus olgu igavest“ (KLPR 1:1); „Jeesus kutsub lapsukesi“ (KLPR 208); „Lendas ingel taevastest“ (KLPR 108); „Taevasa armupäike“ (KLPR 433); „Näe, õitseag on ligi“ (KLPR 394).

Pillimäng

Pillimängus omandatakse rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna.

Muusikaline liikumine

Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu.

Omalooming

Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu.

Muusika kuulamine

Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeolelu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu.

Muusikaline kirjaoskus

Muusikalise kirjaoskuse algtõed omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu ja neid rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes. Õpilaste esinemisuskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jne).

Õppekäigud

Mitmekülgse muusika kuulamise kogemuse saavutamiseks ja kontserdikultuuri kujundamiseks ning silmaringi avardamiseks võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

3. klassi muusikaõpetus

3. klassi lõpetaja õpitulemused muusikaõpetuses

Laulmine

Laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp“, „Teele, teele, kurekesed“, „Kevadel“ („Juba linnukesed...“), „Kevadpidu“ („Elagu kõik...“).

Pillimäng

On omandanud kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides.

Muusikaline liikumine

Tantsib eesti laulu- ja ringmänge.

Omalooming

Loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne); kasutab loovliikumist muusika meeolelu väljendamiseks.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

On tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, löötspill, torupill, sarvepill, vilepill); kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara.

Muusikaline kirjaoskus

Õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida; mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas.

- meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana;
- koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;
- muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;
- rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämbel), vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat;
- märkide latern, segno, volt, tutvustamine laulurepertuaariga.

Õppekäigud

Kasutab arvamust väljendades muusika oskussõnavara.

Õppesisu ja -tegevus 3. klassi muusikaõpetuses

Laulmine

Lauldakse nii ühehäälselt *a cappella* kui ka saatega. Kujundatakse alus muusikatraditsioonide säilitamiseks ja edasikandmiseks, mille üks väljund on õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus.

Laulud Kiriku Laulu- ja Palveraamatust: „Mu süda, ärka üles“ (KLPR 398); „Ma olen väike karjane“ (KLPR 426); „Issand, leiba õnnista“ (KLPR 419); „Taevasa perekonda“ (KLPR 434); „Et tulge, oh lapsed“ (KLPR 14); „Pühakoja tornis“ (KLPR 395); „Au, kiitus olgu igavest“ (KLPR 1:1); „Jeesus kutsub lapsukesi“ (KLPR 208); „Lendas ingel taevastest“ (KLPR 108); „Taevasa armupäike“ (KLPR 433); „Näe, õitseag on ligi“ (KLPR 394); „Ma tulen taevast ülevalt“ (KLPR 22); „Püha öö“ (KLPR 32B); „Nüüd Kristus surmast tõusnud on“ (KLPR 112 (rahvaviisil)); „Õnnista ja hoi“ (KLPR 206); „Nüüd hingavad inimesed“ (KLPR 408:4-5).

Pillimäng

Pillimängus omandatakse rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna.

Muusikaline liikumine

Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu.

Omalooming

Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu.

Muusika kuulamine

Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu.

Muusikaline kirjaoskus

Muusikalise kirjaoskuse algtõed omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu ja neid rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes. Õpilaste esinemisuskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jne).

Õppekäigud

Mitmekülgse muusika kuulamise kogemuse saavutamiseks ja kontserdikultuuri kujundamiseks ning silmaringi avardamiseks võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

4. klassi muusikaõpetus

4. klassi lõpetaja õpitulemused muusikaõpetuses

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislauke: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kas tunned maad“ (J. Berad), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber);
- 6) tunneb KLPR-i laule õpetaja valikul;
- 7) laulab kaasa kooli jumalateenistuste liturgiat; oskab kaasa laulda jumalateenistustel kasutusel olevaid rahvakoraale, Taizé laule, kirikulaule ning muud vaimulikku repertuaari.

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) rakendab musitseerides kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);
- 3) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas, tuntumaid Eesti koore, teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;

- 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse, oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- 5) on tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonidega ja suhtub nendesse lugupidavalt;
- 6) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara;
- 7) teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- 4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 6) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud;
vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon;
tämbel, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);
tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.

Õppesisu ja -tegevus 4. klassi muusikaõpetuses

Laulmine ja hääle arendamine

Hääle kõlavuse ja väljenduslikkuse arendamine fraseerimisel, kõlaühtluse ja pehme tooni saavutamine, vältides forsseerimist. Laulude ilmekas ettekanne. Hääle individuaalsete omaduste (tämbel, diapasoon) kujundamine. Harmooniataju arendamine: kaanonid ja lihtsad kahehäälsed laulud.

Muusikaline kirjaoskus

- meetrum. 4-osalise taktimõõdu tundmaõppimine kuulmise ja noodi järgi. Kaheksandik-taktimõõdu tundmaõppimine seoses laulude õppimisega. Eeltakti tundmaõppimine. Vahelduva taktimõõdu tundmaõppimine;
- rütm. Rütmivormide tundmaõppimine neljandik-taktimõõdus ja nende kasutamine laulurütmis, rütmiharjutustes, laulu rütmisaadetes ja rütmimprovisatsioonides. Pide tähenduse tundmaõppimine;
- meloodia ja helilaad. Helilaadilise mõtlemise arendamine. Duur-, moll-helirida ja helilaad, kolmkõlad. Harmooniline ja meloodiline moll-helirida. Viiulivõtme tähendus. Klaviatuur ja oktav. Absoluutsete helikõrguste c, d, e, f, g, a, h tundmaõppimine noodijoonestikul ja klaviatuuril ning nende seostamine relatiivsete astmetega.

Muusika kuulamine

Võrdlusoskuse, muusikalise analüüsivõime arendamine.

Seoste loomine ja leidmine kirjanduse, kunsti ja tänapäevaga. 2- ja 3-osaline muusikaline vorm õpitud lauludes ja kuulatud muusikas. Hääleliigid: mõisted sopran, alt, tenor, bariton,

bass; Eesti ja kodukoha tuntumad lauljad. Kooriliigid: mudilas-, laste-, poiste-, nais-, mees-, segakoor; kodukoha ja Eesti tuntumad koorid ja dirigendid. Pillirühmade tutvustamine ja tutvumine karaktersemate pillide tämbri ja kõlaga. Eesti ja kodukoha rahvalaulud, laulikud, -tantsud, -pillid, -ansamblid ja -orkestrid. Euroopa rahvaste muusika tutvustamine.

Vaimulik muusika

Jumalateenistuse erinevate liturgiatega tutvustamine (sõnajumalateenistus, missa, pereteenistus jms). Rahvakoraalid. Taizé-laulud. Kiriku Laulu- ja Palveraamatu kasutamine ja laulude laulmine.

KLPR-i lauludega tutvumine: „Pühakoja tornis“ (KLPR 395); „Au, kiitus olgu igavest“ (KLPR 1:1); „Jeesus kutsub lapsukesti“ (KLPR 208); „Lendas ingel taevastest“ (KLPR 108); „Taevasa armupäike“ (KLPR 433); „Näe, õitseag on ligi“ (KLPR 394).

Kirikukalendrist pühadest lähtuva repertuaari õppimine.

5. klassi muusikaõpetus

5. klassi lõpetaja õpitulemused muusikaõpetuses

Laulud ja hääle arendamine

Õpilane laulab vastavalt oma võimetele puhta intonatsiooniga, soravalt, ilmekalt ja selge diktsiooniga. Pöörab lauldes tähelepanu muusikalistele väljendusvahenditele, tempomärkidele, õigele hingamisele ja fraasi kujundamisele. Suudab laulude õppimisel kasutada relatiivseid astmeid, suudab laulda eakohaseid nii ühe- kui ka kahehäälsid laule ja on teadlik häälehoiu vajadusest. Oskab laulda regilaulu ning teab hästi peast K. A. Hermanni „Kungla rahvast“, F. Paciuse pala „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“.

Pillimäng

Kasutab kehapilli, rütmi- ja plaatpille kaasmängudeks ning ostinatodeks; seostab helistikke ja toonika kolmkõlasid C-duur, a-moll pillimänguga; kasutab üksi ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi pillimängus; on teadlik väikekandle mängimisvõimalustest. Samuti saab õpetaja rakendada süvendatud pilliõpet saanud õpilasi tunnitegevustes.

Muusika kuulamine ja muusikaajalugu

Eristab kuuldelist vokaalmuusikat instrumentaalmuusikast. Kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat ja erinevaid pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit. Leiab iseloomulike jooni Eesti ja teiste rahvaste muusikast. Suudab kirjeldada oskussõnavara kasutades kuulatud muusikapalu. Teab Eesti hümnid tekkelugu ning mõistab salvide tähendust. Tuletab meelde K. A. Hermannid tähtsust Eesti muusikaajaloos, teab laulupidude tekkelugu, traditsioone, tunneb kooriliike, häälerühmasid. Tunneb sümfooniaorkestri pillirühmasid ning sinna kuuluvaid instrumente. Teab regilaulu tunnuseid, liike ning neid kasutanud heliloojaid. Tunneb Eesti rahvapille, eristab neid kõla ning piltide järgi ja tunneb Eesti rahvatantse.

Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara

Mõistab rütmifiguuride, helivältuste ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes. Kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi. Teab noodi- ning pausipüramiidi, taktimõõdu tähendust. Kasutab vahelduvat taktimõõtu, lisaks uus taktimõõtu 3/8 ja 6/8, teab nootide tähtnimesid. Eristab helilaadi ja helistikku, teab helistikke C-duur, a-moll. Teab kõrgendumärki diees, madaldusmärki bemoll ning keelumärki bekaar. On õppinud ka punkteeritud rütme. Teab mõisteid pidekaar, sidekaar, segno, latern. Suudab määrata ka lauluvormi ning helistikku. Teab tempo ja dünaamika eestikeelseid nimetusi, duur, moll helilaadide ja harmoonilise molli erinevusi. Teab, mis on meloodia ning oskab seda kirjeldada.

Muusikaline liikumine

Teab ja oskab tantsida eesti ringmänge ning tantse. Suudab väljendada karakterite kaudu eri rahvaste muusikat. Suudab ise mõelda kehapilli peal erinevaid rütmikombinatsioone. Suudab liikuda ühtses tempos, vastavalt meetrumile ning taktimõõdule.

Omalooming

Loob rütmilisi kaasmänge kehapillil, mõtleb vastavalt laulude viisidele laulutekste välja. Suudab vastavalt laulu sisule välja mõelda erinevaid liigutusi ja on võimeline mõtlema eesti rahvalauludele värsiridu juurde. Kujutab kuulatud muusikat värvide kaudu kunstitöös. Mõtleb välja ning kirjutab üles lihtsamaid meloodiaid õpitud helistikes.

5. klassi õppesisu ja -tegevus muusikaõpetuses

Leedu, Soome, Venemaa, Rootsi, Norra, Läti ja Eesti rahvaste muusika.

Eesti muusika. Eesti rahvapillid ja rahvatantsud.

Prantsusmaa helilooja Paul Dukase sümfooniline teos „Võluri õpilane“ ja Norra helilooja Edvard Griegi „Peer Gynt“.

Muusikateooria: erinevad rütmid (I kooliastme ja 4. klassi kordamine), noodi- ning pausipüramiidid ja erinevad taktimõõdud.

Duuri (C- ja G-duur) ja molli (a-moll, e-moll) helilaadid.

Seoste loomine klaveri klaviatuuril tähtnimetustega.

Madaldus(bemoll)-, kõrgendus(diees)-ja keelumärgid (bekarr).

Sümfooniaorkester, koor ning dirigent – tähendused ja rollid.

Teemakohased laulud (laulab peast kooliastme ühislaul: Eesti hümn (F. Pacius), „Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvaviis), „Kas tunned maad“ (F. Berat), „Merepidu“ (V. Köster), „Hoia, Jumal, Eestit“ (A. L. Raudkepp)).

Vaimulik muusika

Jumalateenistuse erinevate liturgiatega tutvustamine (sõnajumalateenistus, missa, pereteenistus jms). Rahvakoraalid. Taizé-laulud. Kiriku Laulu- ja Palveraamatu kasutamine.

KLPR-i lauludega tutvumine: „Ma tulen taevast ülevalt“ (KLPR 22); „Püha öö“ (KLPR 32B); „Nüüd Kristus surmast tõusnud on“ (KLPR 112 (rahvaviisil)); „Õnnista ja hoia“ (KLPR 206); „Nüüd hingvad inimesed“ (KLPR 408:4-5).

Kirikukalendri pühadest lähtuva repertuaari õppimine.

6. klass

6. klassi lõpetaja õpitulemused muusikaõpetuses

Laulud ja häälte arendamine

Laulab hoogsalt, selge diktsiooniga, vastavalt dünaamika ja tempo märkidele ning vastavalt individuaalsetele muusikalistele võimetele intonatsiooni puhtalt. Suudab laulu õppida astmete, kuulmise ja tähtnimede järgi. Suudab lauldes väljendada erinevate rahvaste karaktereid. Laulab vastavalt võimetele ka kahehäälselt ning laulmisel pöörab tähelepanu muusikalise lause kujundamisele. Suudab laulude kaudu väljendada oma emotsioone. Teab peast saksa rahvaviisi „Mu isamaa armas“, J. Körber „Püha öö“, Ü. Vinter „Laul põhjamaast“, F. Pacius „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“, F. Berat „Kas tunned maad“, eesti rahvalaul „Meil aiaäärne tänavas“. Lauldes järgib loomuliku hingamist ning kehahoidu, rakendab ja arvestab muusika väljendusvahenditega, suudab laulda nii *a cappella* kui ka saatelaul. Seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g-G2.

Pillimäng

Kasutab kehapilli, Orff-instrumentariumit ja erinevaid rütmipille. Teab lihtsamaid mänguvõtteid väikekandelil. Mängib oma loodud meloodiat ning suudab seostada molli kolmkõlasid klaveril. Kasutab kõiki muusikalisi teadmisi ning oskusi nii üksi kui ka koos muusitseerimisel.

Muusika kuulamine ja muusikaajalugu

Kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust, eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. Leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas. Eristab eesti rahvamuusikat, rahvapille, rahvatantse ning oskab nimetada Eesti rahvamuusika suursündmusi. Omab ülevaadet Suurbritannia, Iirimaa, Poola, Ungari, Austria ja Saksamaa muusikast, on kursis nende rahvaste traditsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt. Mõistab tempo ja dünaamika itaalia- ja eestikeelseid termineid. On tutvunud järgmiste teostega: N. Rimski-Korsakovi „Šeherezade“, M. Mussorgski „Pildid näituselt“ ning O. Lutsu ja O. Ehala „Nukitsamees“.

Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara

Kasutab üksi ja koos musitseerides oskussõnavara. 6. klassi lõpetanud õpilane teab helistikke G–e, F–d ja saab aru laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandiktaktimõõdust. Mõistab ja kasutab oskussõnavara: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud. Eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikat ning nendega seotud mõisteid soololaul, koorilaul, interpret, improvisatsioon, tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass).

Pilliliikidest on tuttav keelpillide, puhkpillide, löökpillide, klahvpillide, rahvapillidega. Tempo ja dünaamikamärkidest mõistab järgmisi: *andante*, *moderato*, *allegro*, *largo*, *ritenuto*, *accelerando*, *mezzopiano*, *mezzoforte*, *pianissimo*, *fortissimo*, *crescendo*, *diminuendo*.

Muusikaline liikumine

Mõtleb lauludel sisule ja karakterile välja vastavad liigutused ning liigub vastavalt omaloodud liigutustele, liigub vastavalt itaaliakeelsetele tempo ja dünaamika märkidele.

Omalooming

Julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sealhulgas kasutab ka infotehnoloogilisi õppevahendeid. Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge keha- ja rütmipillidel. Loob lihtsamaid laulusõnu ning regivärssidele tekste. Suudab luua muusika põhjal kunstitöö. Suudab kuulatud muusikapalu visuaalselt ette kujutada.

Õppekäigud

Kontsertide (nii vaimulike kui ilmalike sisuga) ja muusikaetenduste külastamine.

Õppesisu ja -tegevus 6. klassi muusikaõpetuses

Suurbritannia, Iirimaa, Poola, Ungari, Austria ning Saksamaa rahvaste muusika.

Vene heliloojate Nikolai Rimski-Korsakovi sümfooniline süit „Šeherezade“, Modest Mussorgski klaveripalade tsükkel „Pildid näituselt“.

Eesti kirjaniku Oskar Lutsu ning helilooja Olav Ehala koostööl valminud „Nukitsamees“.

Muusikateooria – korratakse üle kõik, mis juba on õpitud. Lisaks tempo- ja dünaamikamärgid.

Paralleelhelistikud F-duur, d-moll.

Teemakohased laulud (laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Laululust“ (A. Loigom), „Laula tuju heaks“ (U. Naissoo), „Maateadus“ (R. Rannap), „Yellow Submarine“ (Lennon–McCartney), „Mu isamaa, armas“ (saksa rahvalik laul), „Itaalia“ (A. Sallinen), „O Tannenbaum“ (Saksa jõululaul), „Talve võlumaa“ (trad.), „Laul põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Ärkamise aeg“ (R. Eespere), „Kodulaul“ (Ü. Vinter)).

Vaimulik muusika

[Jumalateenistuse erinevate liturgiatega tutvustamine \(sõnajumalateenistus, missa, pereteenistus jms\).](#) [Rahvakoraalid.](#) [Taizé-laulud.](#) [Kiriku Laulu- ja Palveraamatu kasutamine.](#)

KLPR-i lauludega tutvumine: „Miks tulid targad hommikust“ (KLPR 55); „Oh Looja Vaim, nüüd hingesse“ (KLPR 130); „Ma olen ristitud“ (KLPR 210:4-5); „Suur Jumal, Sa“ (KLPR 305); „Maa ja meri kiidavad“ (KLPR 388); „Püha Jeesus, pühitse“ (KLPR 431).

Kirikukalendri pühadest lähtuva repertuaari õppimine.

7. klass

Õpitulemused 7. klassi muusikaõpetuses

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides;
- 3) kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislauke: Eesti hümn (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort); „Kungla rahvas“, „Meil aiaäärne tänavas“, „Eesti lipp“, „Kas tunned maad“, „Mu isamaa armas“.

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või *ostinatodes*;
- 2) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või *ostinatosid* keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 3) loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;
- 4) väljendab muusika karakterit ja meeolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 2) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
- 3) on tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;
- 4) arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

2) mõistab taktimõõte 2/4, 3/4, 4/4, 3/8;

3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);

4) mõistab helistike C–a tähendust ning lähtub nendest musitseerides;

5) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: a) sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester;

b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; c) pop- ja rokkmuusika;

6) kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

Õppekäigud

Õpilane:

1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;

2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.

Õpisisu ja -tegevused 7. klassi muusikaõpetuses

1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;

2) kahehäälnelaulmine kooris;

3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine, lauldes noodist lihtsamaid meloodiaid;

4) pillimänguoskuse rakendamine koos musitseerides;

5) isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;

6) muusika meeleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest;

7) loominguliste ideede teostamiseks sobivate muusika väljendusvahendite leidmine ja kasutamine;

8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;

9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid, muusikakõrgkoolid jne).

7. klassis on tähelepanu keskmis iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtmed. Kuna selles vanuseastmes on suur huvi pop- ja rokkmuusika vastu, tuleks leida koolis ansambli mängu harrastamise võimalusi. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksik kui ka rühmatööna. Muusikat kuulates tähtsustub kuulatud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Nii

muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm) toetatakse õpilaste isikupärast esinemisuskust. Et omandada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

8. klass

Õpitulemused 8. klassi muusikaõpetuses

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides;
- 3) kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislause: „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre).

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või *ostinatodes*;
- 2) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või *ostinatosid* keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 3) kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;
- 5) väljendab muusika karakterit ja meeolelu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 2) eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat;
- 3) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
- 4) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;

- 5) on tutvunud Põhja- ja Ladina-Ameerika muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;
- 6) arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik-taktimõõdu tähendust;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- 4) mõistab helistike C–a, G–e, tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- 5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;
- 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
- elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;
 - ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel;
 - rondo, variatsioon;
 - pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika;
- 7) kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

Õppekäigud

Õpilane:

- 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.

Õpisisu ja -tegevused 8. klassi muusikaõpetuses

- ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- kahe- või kolmehäälnelise laulmine kooris;
- relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine, lauldes noodist lihtsamaid meloodiaid;
- pillimänguoskuse rakendamine üksi ja koos musitseerides;
- isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- muusika meeleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest;
- loominguliste ideede teostamiseks sobivate muusika väljendusvahendite leidmine ja kasutamine;
- esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid, muusikakõrgkoolid jne).

8. klassis on tähelepanu keskmes iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades

erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtteid. Kuna selles vanuseastmes on suur huvi pop- ja rokkmuusika vastu, tuleks leida koolis ansambli mängu harrastamise võimalusi. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksik kui ka rühmatööna. Muusikat kuulates tähtsustub kuulatud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm) toetatakse õpilaste isikupärast esinemisoskust. Et omandada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

9. klass

Õpitulemused 9. klassi muusikaõpetuses

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides;
- 3) kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksik kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislaule „Kalevite kants“ (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär).

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või *ostinatodes*;
- 2) rakendab musitseerides kitarriga lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või *ostinatosid* keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 3) kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;
- 5) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 2) eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat;
- 3) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
- 4) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
- 5) on tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;
- 6) arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 7) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik-taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- 4) mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- 5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;
- 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
 - a) elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;
 - b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel;
 - c) rondo, variatsioon;
 - d) pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika;
- 7) kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

Õppekäigud

Õpilane:

- 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.

Õpisisu ja -tegevused 9. klassi muusikaõpetuses

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- 2) kahe- või kolmehäälnelise laulmine kooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine, lauldes noodist lihtsamaid meloodiaid;
- 4) pillimänguoskuse rakendamine üksi ja koos muusitseerides;
- 5) isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- 6) muusika meeleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest;
- 7) loominguliste ideede teostamiseks sobivate muusika väljendusvahendite leidmine ja kasutamine;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid, muusikakõrgkoolid jne).

9. klassis on tähelepanu keskmes iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse muusitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtteid. Kuna selles vanuseastmes on suur huvi pop- ja rokkmuusika vastu, tuleks leida koolis ansamblimängu harrastamise võimalusi. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatööna. Muusikat kuulates tähtsustub kuulatud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm) toetatakse õpilaste isikupärast esinemisioskust. Et omandada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.2. Kunst

2.2.1. Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli kunstioppetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) oskab loomingulises tegevuses, loovtöö, uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ja kriitilise mõtlemise ning probleemi lahendamise oskusi;
- 2) tunnetab ja arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstitöid, rakendades õpitud teadmisi ja oskusi;
- 4) eksperimenteerib mõtete, mõistete, vahendite, materjalide ning tehnikatega;
- 5) töötab iseseisvalt ja teeb koostööd kaaslastega;
- 6) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 7) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 8) seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 9) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja kunsti rolli ühiskonnas;
- 10) väljendab oma arvamusi ja teadmisi suuliselt ning kirjalikult, kasutades (kunsti)oskussõnavara;
- 11) tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;

- 12) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaini näidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 13) omab ülevaadet kunsti-, disaini- ja arhitektuurivaldkonnaga seotud ametitest ja elukutsetest.

2.2.2. Kunsti õppeaine kirjeldus

Põhikooli kunstiõpetuses omandatakse visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises maailmas. Kunst võimaldab põhikooliõpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist. Kunstiõpetuses kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine,
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine,
- 3) teadmised visuaalkultuurist,
- 4) mõtestamine ja refleksioon.

Osaoskuste kujundamine ja arendamine on omavahel põimunud nii õpilaste loova ning iseseisva mõtlemisoskuse arenemise kui ka uute teadmiste omandamise, kinnistamise ning praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujundamine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti seostestruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest. Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemina kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks. Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele panevad aluse õppekäigud muuseumidesse, galeriidesse ja näitustele. Näidete valikul kunstiajaloost lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ning visuaalsest kultuurist lähiümbruses ja Eestis.

2.2.3. Kunsti õppe- ja kasvatusesmärgid kooliastme kaupa

Kunsti õppe- ja kasvatusesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb kunstiõppes rõõmu mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) julgeb katsetada oma ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 3) oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;
- 4) tunneb huvi lähikonna kultuuriobjektide vastu.

Kunsti õppe- ja kasvatusesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve, hindab enda ja teiste isikupära;
- 2) eksperimenteerib mõtete, vahendite, materjalide ja kunstitehnikatega;
- 3) tegutseb loovates ja uurimuslikes rühmatöodes ühise tulemuse nimel;
- 4) rakendab oma loomingulisi võimeid ja oskusi ka väljaspool kunstitundi;
- 5) on avatud erinevate kunsti- ja kultuuriilmingute suhtes;
- 6) tunneb huvi kunstiloomingu ja paikkondliku kultuuri vastu;
- 7) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- 8) näeb loodust ja keskkonda säästva tarbimise võimalusi.

Kunsti õppe- ja kasvatusesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) oskab loomingulises tegevuses, loovtöö ning uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ning kriitilise mõtlemise ja probleemilahenduse oskusi;
- 2) tunnetab ning arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) eksperimenteerib mõtete, mõistete, kunstitehnikate ja uute meediumidega;
- 4) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 5) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 6) seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 7) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja nüüdiskunsti rolli ühiskonnas;
- 8) väljendab oma arvamusi ja teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara;
- 9) tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
- 10) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaininäidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 11) omab ülevaadet kunsti, disaini ning arhitektuuriga seotud elukutsetest ja ametitest.

2.2.4. Kunstiõpetuse õppesisu ja õpitulemused klasside kaupa

1. klassi kunstiõpetus

1. klassi lõpetaja õpitulemused kunstiõpetuses

Õpilane oskab:

kasutada ohutult töömaterjale, -vahendeid ja kunstitehnikaid loominguliseks eneseväljenduseks;

kujutada liikuvaid figuure;

valmistada mahulisi figuure ning mänguasju voolimis- ja muudest materjalidest;

peab silmas pildi kompositsioonireegleid;

oskab luua kollaaže ja voltida paberit;

kunstiteoseid lihtsas vormis kirjeldada ja oma eelistusi põhjendada;

väärtustab enda töödest erinevaid lahendusi;

märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas.

Õppesisu ja -tegevus 1. klassi kunstiõpetuses

Kujutamise- ja vormiõpetus

Inimese kujutamine: portree eestvaates.

Eluslooduse (loomad, linnud, putukad), eluta looduse (kivid, vesi), tehisevormide (ehitised, sõidukid) kujutamine joone abil.

Tutvumine geomeetriliste põhivormidega seoses igapäevaesemetega (voolimisel ja meisterdamisel).

Värvi-, kompositsiooni-, perspektiiviõpetus

Kuuevärviring: põhivärvid ja nende segamisel saadavad II astme värvid.

Meeleolu kujutamine värvidega.

Pea- ja kõrvalelemendid, taust. Rütm ja rühmitamine.

Disain ja kirjaõpetus

Meisterdamine lähtudes materjalist, otstarbest, tehnoloogiast, ilumõistest (mänguasjad, nukuteatri elemendid, ruumikaunistused, maketid).

Rütmiharjutused kirjaelementide ja tähtedega (joonistatult).

Vestlused kunstist

Kunst ümbritsevas keskkonnas. Oma kodulinna, kodu kujundus.

Raamatukujundus.

Kaaslaste tööde analüüs. Tolerantne suhtumine kaaslaste töödesse.

Tehnikad ja materjalid

Skulptuur. Voolimine pehmest materjalist.

Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist.

Voltimine (karbid ja loomad).

Maal. Maalimine spontaanselt. Maalilise pinna saamine pastellidega. Töötamine värvi- ja viltpliiatsitega. Kollaaž.

Graafika. Punkti ja joone kasutamine faktuuri loomiseks.

2. klassi kunstiõpetus

2. klassi lõpetaja õpitulemused kunstiõpetuses

Õpilane oskab:

kasutada ohutult töömaterjale -vahendeid ja kunstitehnikaid loominguliseks eneseväljenduseks;

kujutada liikuvaid figuure;

valmistada mahulisi figuure ning mänguasju voolimis- ja muudest materjalidest;

peab silmas pildi kompositsioonireegleid;

oskab luua kollaaže ja voltida paberit;

kunstiteoseid lihtsas vormis kirjeldada ja oma eelistusi põhjendada;

väärtustab enda töödest erinevaid lahendusi;

märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas.

Õppesisu ja -tegevus 2. klassi kunstiõpetuses

Kujutamise- ja vormiõpetus

Inimese kujutamine: portree, täisfiguur eestvaates.

Eluslooduse (loomad, linnud, putukad nende iseloomulikus asendis), eluta looduse (kivid, vesi), tehisevormide (ehitised, sõidukid) kujutamine joone ja silueti abil.

Tutvumine geomeetriliste põhivormidega seoses igapäevaesemetega (voolimisel ja meisterdamisel).

Värvi-, kompositsiooni-, perspektiiviõpetus

Kuuevärviring: põhivärvid ja nende segamisel saadavad II astme värvid. Külmad ja soojad toonid.

Meeleolu kujutamine värvidega.

Pildi pinna organiseerimine. Pea- ja kõrvalelemendid, taust. Rütm ja rühmitamine, osaline kattumine.

Disain ja kirjaõpetus

Meisterdamine lähtudes materjalist, otstarbest, tehnoloogiast, ilumõistest (mänguasjad, nukuteatri elemendid, liiklusvahendeid meenutavad mänguasjad, ruumikaunistused, maketid).

Rütmiharjutused kirjaelementide ja tähtedega (joonistatult, rebitult, volditult).

Vestlused kunstist

Kunst ümbritsevas keskkonnas. Oma kodulinna, kodu, aia kujundus.

Raamatukujundus.

Kaaslaste tööde analüüs. Tolerantne suhtumine kaaslaste töödese.

Tehnikad ja materjalid

Skulptuur. Voolimine savist vms pehmest materjalist.

Erinevate tekstuuride loomine.

Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist (pakendid, plastid, traat).

Voltimine (karbid ja loomad).

Maal. Maalimine spontaanselt. Maalilise pinna saamine pastellidega. Töötamine värvi- ja viltpliiatsitega.

Kollaaž.

Graafika. Hariliku ja värvipliiatsi kasutamine.

Punkti ja joone kasutamine faktuuri loomiseks.

3. klassi kunstiõpetus

3. klassi lõpetaja õpitulemused kunstiõpetuses

Õpilane oskab:

kasutada ohutult töömaterjale, -vahendeid ja kunstitehnikaid loominguliseks eneseväljenduseks;

kujutada liikuvaid figuure;

valmistada mahulisi figuure ning mänguasju voolimis- ja muudest materjalidest;

peab silmas pildi kompositsioonireegleid;

oskab luua kollaaže ja võltida paberit;

oskab kunstiteoseid lihtsas vormis kirjeldada ja oma eelistusi põhjendada;

väärtustab enda töödest erinevaid lahendusi;

märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas.

Õppesisu ja -tegevus 3. klassi kunstiõpetuses

Kujutamise- ja vormiõpetus

Inimese kujutamine: portree, täisfiguur eest ja külgsuunas.

Eluslooduse (loomad, linnud, putukad nende iseloomulikus asendis), eluta looduse (kivid, vesi), tehisevormide (ehitised, sõidukid) kujutamine joone ja silueti abil.

Tutvumine geomeetriliste põhivormidega seoses igapäevaelu asjadega (voolimisel ja meisterdamisel, joonistamisel ja maalimisel).

Värvi-, kompositsiooni-, perspektiiviõpetus

Kuuevärviring: põhivärvid ja nende segamisel saadavad II astme värvid. Helestamine ja tumestamine. Külmad ja soojad toonid.

Meeleolu kujutamine värvidega.

Pildi pinna organiseerimine (kujutatava suuruse ja paberiformaadi erinevad suhted). Pea- ja kõrvalelemendid, taust. Pildi üksikosade tasakaal. Rütm ja rühmitamine, osaline kattumine.

Ribaornament.

Suuruse vähenemine kauguses. Kattumine.

Disain ja kirjaõpetus

Meisterdamine lähtudes materjalist, otstarbest, tehnoloogiast, iluõigustest (mänguasjad, nukuteatri elemendid, liiklusvahendeid meenutavad mänguasjad, ruumikaunistused, maketid)

Rütmiharjutused kirjaelementide ja tähtedega (joonistatult, rebitult, maalitult, volditult).

Vestlused kunstist

Kunst (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika) ümbritsevas keskkonnas. Oma kodulinna, kodu, aia kujundus.

Raamatukujundus. Teatrikujundus.

Multifilmid.

Kaaslaste tööde analüüs. Tolerantne suhtumine kaaslaste töödesse.

Tehnikad ja materjalid

Skulptuur. Voolimine savist vms pehmest materjalist.

Erinevate tekstuuride loomine.

Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist (pakendid, plastid, traat).

Võltimine (karbid ja loomad).

Maal. Maalimine spontaanselt. Maalilise pinna saamine pastellidega. Töötamine värvi- ja viltpliiatsitega.

Kollaaž.

Graafika. Hariliku ja värvipliatsi kasutamine. Paljundusgraafika. Punkti ja joone kasutamine faktuuri loomiseks.

4. klassi kunstiõpetus

Õppeaine sisu 4.klassi kunstiõpetuses

Uurimine, avastamine, ideede arendamine:

1. Uurimuslik ja loov koostöö. Teoste esitlemine, valikute põhjendamine.
2. Kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine.
3. Värv kui väljendusvahend.
4. Liikumise kujutamine. Tehnikate loov kasutamine, segatehnikad.

Pildiline ja ruumiline väljendus:

1. Ruumilisuse edastamise võtted.
2. Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.
3. Kompositsiooni tasakaal, pinged, dominant ja koloriit.
4. Ümbrus, erinevad majad linnas ja maal.
5. Asjad, esemete suurussuhted.
6. Inimesed tegevuses, portree ja meeleolu.
7. Geomeetria, kubistlikus stiilis pilt.
3. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur.

Materjalid, tehnikad:

1. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega.
2. Ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine.
3. Maal-, akrüül- jt kattevärvide, õlipastellid.
4. Skulptuur, pehmed materjalid, nt savi või saepurumass.
5. Graafika. Faktuurpilt, materjalitrükk. Heledusastmed värvipliatsitega.

Õpitulemused 4. klassi lõpus kunstiõpetuses

1. Tunnetab oma huvisid ja võimeid.
2. Kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi.
3. On valmis katsetama uusi tehnikaid, sh digitaalseid.
4. Mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid (k.a. reklaam ja meedia).
5. Võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi, mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust.
6. Kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid.
7. Uurib disainilahendusi ja leiutab ise.

Projektid ja praktilised tööd 4. klassi kunstiõpetuses

Osavõtt erinevatest joonistusvõistlustest, kunstinäituste külastamine, muuseumi- ja kirikutunnid. Kirikute, muuseumide ja galeriide tähtsus.

5. klassi kunstiõpetus

Õppeaine sisu 5. klassi kunstiõpetuses

Uurimine, avastamine, ideede arendamine:

1. Kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine.
2. Värv kui väljendusvahend.
3. Realistlikkus ja abstraktsus kunstis.
4. Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid.

Pildiline ja ruumiline väljendus:

1. Kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine.
2. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit.
3. Loodus *versus* arhitektuur (uuslinn ja puud vms).
4. Ühe eseme erinevate osade suhe.
5. Lihtsad proportsioonireeglid, peamised näoproportsioonid.
6. Kera, silindri, tahuka kujutamine.

Disain ja keskkond:

1. Trükiste, filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtete uurimine ja kriitiline võrdlemine.
2. Keskkonnasõbralik ja loov disain inimese teenistuses.
3. Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis.
4. Märk kui stilisatsioon, piltkiri.
5. Šrifti ja pildi sidumine tervikuks.

Meedia ja kommunikatsioon:

1. Kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jne vaatlemine, nende üle arutlemine, kirjeldamine, eelistuste põhjendamine.
2. Liikumisillusiooni teke. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Foto.
3. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Linnaruumi detailide, märkide ja kirjade kogumine (pildistamine) ja analüüsimine. Tootereklaam.

Kunstikultuur:

1. Kunstiteose analüüs. Kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituste külastamine ja nähtu mõtestamine. Erinevad mineviku ja nüüdiskunst tuntumad teosed Eestis ja mujal maailmas, kultuuride iseärasused.
2. Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.
3. Konstrueeriv kunst (kubism, juugend, Art Deco).
4. Sõled, kapad, kirstud.

Materjalid, tehnikad:

1. Visandamine ja kavandamine.
2. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega.
3. Ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine.
4. Monokroomne maalimine (tint jt).
5. *Papier-mache* vms.
6. Papitrükk. Pinnakatmine muustritega.

Õpitulemused 5. klassi lõpus kunstiopetuses

1. Tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab. On valmis katsetama uusi tehnikaid, sh digitaalseid.
2. Mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid (k.a. reklaam ja meedia).
3. Mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust.
4. Analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes.
5. Kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid.
6. Käitub virtuaalmaailmas eetiliselt.

Projektid ja praktilised tööd 5. klassi kunstiopetuses

Osavõtt erinevatest joonistusvõistlustest, kunstinäituste külastamine, kiriku- ja muuseumitunnid. Kirikute, muuseumide ja galeriide külastamine.

6.klassi kunstiõpetus

Õppeaine sisu 6. klassi kunstiõpetuses

Uurimine, avastamine, ideede arendamine:

1. Kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine.
2. Värv kui väljendusvahend.
3. Realistlikkus ja abstraktsus kunstis.
4. Sõnumite ja emotsioonide edastamine, oma tööde võrdlus kunstiajaloo näidetega.

Pildiline ja ruumiline väljendus:

1. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni, foto, video, digitaalgraafika ja animatsiooni tehnikad ning töövõtted.
2. Kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine.
3. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit.
4. Hoonete erinevused ajastute ja funktsiooni järgi. Taevas.
5. Pöördkehad jt mahulised esemed.
6. Inimese liikumisasendid. Keha mahulisus. Pea profiilis.
7. Eseme jaotamine geomeetristeks kehadeks.

Disain ja keskkond:

1. Probleemipõhine lähteülesanne.
2. Trükiste, filmide, arvutimängude, koomiksrite ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtete uurimine ja kriitiline võrdlemine.
3. Keskkonnasõbralik ja loov disain inimese teenistuses.
4. Märk kui sümbol (nt sodiaagimärgid).
5. Šrift varjuga, ruumiline kiri.
6. Foto, digitaalgraafika.

Meedia ja kommunikatsioon:

1. Kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jne vaatlemine, nende üle arutlemine, kirjeldamine, eelistuste põhjendamine.
2. Liikumisillusiooni teke. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.
3. Valgus, vari ja värv objekti vormi edasiandmisel. Vormimuutusest tulenev tähenduse muutus.

Kunstikultuur:

1. Kunstiteose analüüs. Kunstiürituste, kaasaegse kunsti näituste külastamine ja nähtu mõtestamine. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti tuntumad teosed Eestis ja mujal maailmas, kultuuride iseärasused. Kristlik kunst meie ümber. Kristliku sümboolika märkamine ja tundmine.
2. Kunstiterminid. Kirikute, muuseumide ja galeriide funktsioonid.
3. Kunst käsikäes ajalootunniga (kauged kultuurid, antiik, elu kristlikus kultuuriruumis).
4. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.

Materjalid, tehnikad:

1. Visandamine ja kavandamine.
2. Ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine.
3. Digitaalsete tehnikate katsetamine.
4. Segatehnikad.
5. Materjalide kombineerimine.
6. Heledusnüansid mustvalges grafiidijoonistuses.

Õpitulemused 6. klassi lõpus kunstiõpetuses

1. Rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne).
2. Võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi. Leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid.
3. Kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid.
4. Uurib disainilahendusi ja leiutab ise.
5. Märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas. Tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.

Projektid ja praktilised tööd 6. klassi kunstõpetuses

Osavõtt erinevatest joonistusvõistlustest, kunstinäituste külastamine, kiriku- ja muuseumitunnid. Kirikute, muuseumide ja galeriide külastamine.

7. klassi kunstõpetus

Õpitulemused 7. klassi kunstõpetuses

7. klassi lõpetaja:

- 1) oskab nimetada Eesti ja maailma kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke;
- 2) analüüsib eri ajastute kunstiteoseid nii näitusel kui ka klassiruumis;
- 3) visandab, kavandab loovülesandeid lahendades, otsib erinevaid lahendusvariante;
- 4) rakendab kunsti ning visuaalkultuuri tarbimisel infokommunikatsiooni vahendeid;
- 5) esitleb enda loovtööde tulemusi ja põhjendab valikuid;
- 6) leiab traditsioonilisi või uusi meediate kasutades erinevaid lahendusi;
- 7) analüüsib ruumilist keskkonda ja disainiobjekte;
- 8) hindab virtuaalset keskkonda eetilise ja turvalisuse seisukohast.

Õppesisu ja -tegevused 7. klassi kunstõpetuses

Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina. Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika, sõnum ja kontekst. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne). Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).

Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted.

Õppetegevused 7. klassi kunstõpetuses:

- 1) Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.
- 2) Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine.
- 3) Töö teostamine ja esitlemine.
- 4) Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.
- 5) Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, ainealase terminoloogia kasutamine.
- 6) Infootsing erinevatest teabeallikatest. Uurimuste ja visualiseeritud esitluste koostamine ja kujundamine.
- 7) Mitmesuguste looduslike ja tehisobjektide ning keskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest.

8. klassi kunstõpetus

Õpitulemused 8. klassi kunstõpetuses

8. klassi lõpetaja:

- 1) teab Eesti ja maailma kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, teadvustab kunsti rolli ühiskonnas;
- 2) analüüsib eri ajastute kunstiteoseid nii näitusel kui ka klassiruumis;
- 3) visandab, kavandab loovülesandeid lahendades, otsib erinevaid lahendusvariante ning isikupäraseid teostusvõimalusi;
- 4) rakendab loomisel ja kunsti ning visuaalkultuuri tarbimisel infokommunikatsiooni vahendeid;
- 5) esitleb enda loovtööde tulemusi ja põhjendab valikuid, tõlgendab kaaslaste loovtöid;
- 6) leiab teadlikult traditsioonilisi või uusi meediume kasutades erinevaid lahendusi, kuidas väljendada oma mõtteid ja teadmisi;
- 7) analüüsib ruumilist keskkonda ja disainiobjekte eesmärgipärasuse, eetilise seisukohast;
- 8) arutleb visuaalkultuuri avaldumisvormide märkide üle, hindab virtuaalset keskkonda eetilise ja turvalisuse seisukohast.

Õppesisu 8. klassi kunstiõpetuses

Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina. Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika, sõnum ja kontekst.

Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Sümbol, allegooria ja tsitaat kui sõnumikandjad.

Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraheerimine, deformeerimine jne.

Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne). Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).

Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus. Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused.

Eesti kunsti suurkujud ja teosed. Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumate teoste näiteid.

Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.

Õppetegevus 8. klassi kunstiõpetuses:

Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, koostöö ühise tulemuse nimel. Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.

Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine. Kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja katsetamine. Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.

Filmide, arvutimängude, koomiksrite ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine.

Muuseumide, kunstiürituste, nüüdiskunsti näituste külastamine.

9. klassi kunstiõpetus

Õpitulemused 9. klassi kunstiõpetuses

9. klassi lõpetaja:

- 1) teab Eesti ja maailma kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, teadvustab kunsti rolli ühiskonnas; seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 2) analüüsib eri ajastute kunstiteoseid nii näitusel kui ka klassiruumis, mõistab nüüdiskunsti nähtuste laia teemade ringi ning väljendusvahendite mitmekesisust;
- 3) visandab, kavandab ja maketeerib loovülesandeid lahendades, otsib ja arendab erinevaid lahendusvariante ning isikupäraseid teostusvõimalusi;

- 4) rakendab loomisel, uurimisel ja kunsti ning visuaalkultuuri tarbimisel infokommunikatsiooni vahendeid;
- 5) esitleb enda loovtööde tulemusi ja põhjendab valikuid, tõlgendab kaaslaste loovtöid;
- 6) leiab teadlikult traditsioonilisi või uusi meediume kasutades erinevaid lahendusi, kuidas väljendada oma mõtteid ja teadmisi, kasutab sihipäraselt tasapinnalise, ruumilise ja ajalise loomingu väljendusvahendeid ning kompositsiooni põhimõtteid;
- 7) analüüsib ruumilist keskkonda ja disainiobjekte eesmärgipärasuse, uuenduslikkuse, ökoloogilise, esteetilisuse ja eetilise seisukohast, mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ning parem lahendus;
- 8) arutleb visuaalkultuuri avaldumisvormide, sümbolite ja kultuuriliste märkide üle, hindab virtuaalset keskkonda eetilise ja turvalisuse seisukohast.

Õppesisu ja -tegevused 9. klassi kunstiõpetuses

Õppesisu:

Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina. Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika, sõnum ja kontekst.

Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Sümbol, allegooria ja tsitaat kui sõnumikandjad.

Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne. Mitmesugused kunstmaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne). Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika). Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus. Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused.

Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted.

Eesti kunsti suurkujud ja teosed. Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumate teoste näiteid.

Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad. Kunst peegeldamas ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut. Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö.

Õppetegevus 9. klassi kunstiõpetuses:

Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, koostöö ühise tulemuse nimel. Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamismeetoditega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.

Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine. Kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja katsetamine. Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.

Filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine. Muuseumide, kunstiürituste, nüüdiskunsti näituste külastamine.

3. Kunstivaldkonna ainevaldkonna eripära Tallinna Toomkoolis

9. klassi lõpetaja on teadlik kristliku kultuuri mõjutustest kunstile ja muusikale. Oskab tõlgendada erinevate ajastute kunsti- ja muusikateoseid, tuginedes usuõpetuses saadud teadmistele. Loob isikliku sideme kristliku muusika- ja kunstiloomega, pidades kinni kooli traditsioonidest.

Muusika

Tuginemine vaimulikule koorimuusikale, vaimulikele rahvaviisidele. Vaimulike tekstide mõistmine ja tõlgendamine (missa tekstid ja teenistuse osad), seoste leidmine tänapäeva muusikaga. 9. klassi lõpetaja tunneb jumalateenistuse ülesehitust ja oskab seda seostada igapäevaeluga.

Helinäited läbi digivahendite. Pillimängus õpitakse väikekannelt.

Kunst

Kristliku sümboolika tõlgendamise oskus ja seostamine tänapäeva kunstiga. Liturgiliste värvide ja kristliku rõivastuse ajaloo tundmine. Visuaalse kirjaoskuse kujundamine, lähtudes kristlikust kunstiloomest. Põhikooli lõpetaja tunneb sakraalarhitektuuri ja oskab seda seostada igapäevaeluga.

Praktilise väljundina osalevad õpilased Toomkooli kalendri ja jõulukaartide kujundamises.

Õppetöös kasutatakse erinevaid digilahendusi, sh animatsiooni ja fotograafiat.

Toomkoolis korraldakse maailmakultuuri nädal, et tutvustada õpilastele erinevaid kultuure (digivahenditega loodud esitlused õpilaste ja õpetajate poolt).